

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

nr. 1572 / DPSG
DATA 2008 2018

Biroul permanent al Senatului
Bp. 134 30.08.2018

L351

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României*, inițiată de domnul deputat PMP Eugen Tomac și un grup de parlamentari PMP (Bp.134/2018).

I. Principalele reglementări

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, propunându-se modificarea modului de organizare și desfășurare a alegerilor pentru Președintele României prin implementarea votului prin corespondență pentru alegătorii români cu domiciliul în țară și cu reședința în străinătate, precum și pentru cei cu domiciliul în străinătate.

II. Observații și propuneri

1. În ceea ce privește **pct. 1** al inițiativei legislative, referitor la modificarea art. 1 alin. (3) din Legea nr. 370/2004, precizăm faptul că, pentru a fi în acord cu prevederile art. 81 alin. (2) din *Constituția României, republicată*, ar trebui introdusă în final sintagma „*înscriși în listele electorale*”, deoarece există alegători care și-au pierdut drepturile electorale, iar în listele electorale sunt înscriși doar alegătorii cu drept de vot.

2. Cu privire la conținutul inițiativei legislative, apreciem că unele dintre soluțiile propuse sunt lipsite de claritate și previzibilitate, putând genera dificultăți în aplicare, iar, totodată, putând crea premisele unor vulnerabilități în raport cu prevederile art. 1 alin. (5) din *Constituția României, republicată*, care consacră principiul legalității¹.

Astfel, la **pct. 2** al inițiativei legislative se face trimitere la definiția listelor electorale cu referire la listele din *Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare*. Totuși, din analiza prevederilor *Legii nr. 208/2015* nu a putut fi identificată o definiție anume a acestor liste, în sensul propus prin propunerea legislativă.

Mai mult, potrivit art. 120 din *Legea nr. 208/2015*, „*Prevederile prezentei legi privind corpul experților electorali, secțiile de votare, Registrul electoral și listele electorale permanente se aplică în mod corespunzător alegerilor pentru Președintele României (...)*”, fapt pentru care, în vederea corelării soluțiilor preconizate cu prevederile *Legii nr. 208/2015*, apreciem că ar fi fost necesară doar trimiterea la prevederile acestei legi, iar nu propunerea unei definiții a listelor respective.

În acest context, semnalăm și faptul că, în opinia noastră, prin trimiterea prevăzută la art. 120 din *Legea nr. 208/2015*, legiuitorul, în acord cu cele statuate de Curtea Constituțională în *Hotărârea nr. 39/2009*

¹ Așa cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții Constituționale (a se vedea, de exemplu, *Decizia nr. 1/2014 asupra obiecției de neconstituționalitate a Legii privind stabilirea unor măsuri de descentralizare a unor competențe exercitate de unele ministere și organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și a unor măsuri de reformă privind administrația publică*), norma juridică lipsită de previzibilitate, care reglementează în mod confuz, care relativizează sensul juridic al unor termeni ce conduc la apariția unor noțiuni improprii ce nu se integrează în domeniul legislativ reglementat, astfel încât destinatarul normei este pus în situația de a nu mai cunoaște obligațiile legale care îi incumbă, creează premisele unor norme imprecise, imprevizibile, aplicabile în mod discreționar, susceptibilă de a fi apreciată ca neconstituțională, în raport de prevederile art. 1 alin. (5) din *Constituție*.

privind cererea de anulare a alegerilor desfășurate în turul doi de scrutin la data de 6 decembrie 2009, pentru funcția de Președinte al României, formulată de Partidul Social Democrat și Partidul Conservator, potrivit căroră aceasta „subliniază necesitatea ca întreaga legislație electorală referitoare la alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, a Președintelui României, alegerile pentru Parlamentul European, precum și la alegerea autorităților administrației publice locale să fie reexaminată, urmând a fi concentrată într-un Cod electoral ale cărui dispoziții comune și speciale să asigure, în concordanță cu principiile constituționale, organizarea unui scrutin democratic, corect și transparent”, în scopul evitării „turismului electoral”², a avut în vedere reglementarea în mod unitar a aspectelor în materie electorală menționate în ceea ce privește alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, alegerea pentru Președintele României, pentru autoritățile administrației publice locale, pentru Parlamentul European, precum și referendumurilor naționale și locale.

Totodată, pentru considerentele mai sus menționate, precizăm că ar fi fost necesară reexaminarea și a prevederilor **pct. 4** din inițiativa legislativă, prin care se definesc atât „*alegătorul prin corespondență*”, cât și „*votarea prin corespondență*”.

Referitor la măsura propusă la **pct. 18** din inițiativa legislativă, prin care se propune ca deciziile biroului electoral pentru votul prin corespondență să se aducă la cunoștința publicului „*prin afișare la loc vizibil la sediul biroului electoral pentru votul prin corespondență*”, în opinia noastră, nu își găsește utilitatea în ceea ce privește alegătorii de pe listele electorale pentru votul prin corespondență, aceștia, potrivit argumentelor inițiatorilor, fiind „*alegători din diaspora*”.

Soluția de la **pct. 20** al inițiativei legislative, prin care se face referire la „*Birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate*” care „*primesc, pe bază de proces-verbal, de la biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate*”, apreciem că este neclară, din textul propus rezultând că ar fi vorba despre același birou electoral.

Soluția de la **pct. 33** din inițiativa legislativă, referitoare la „*gratuitatea exercitării dreptului de vot prin corespondență, în condițiile legii*”, precizăm că este evident că exercitarea unor astfel de drepturi

² A se vedea, în acest sens, și prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 6/2012 referitoare la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului național din data de 29 iulie 2012 pentru demiterea Președintelui României, domnul Traian Băsescu, și la confirmarea rezultatelor acestuia.

fundamentale nu s-ar putea face contracost, întrucât acestea sunt garantate prin *Constituție*. Totodată, menționăm că nu este prevăzut în mod clar din bugetul cărei instituții se suportă cheltuielile aferente produselor și serviciilor poștale utilizate pentru exercitarea acestui vot.

Referitor la soluțiile propuse la **pct. 39** al inițiativei legislative, prin care se propune înaintarea, „*cu pază înarmată*”, a dosarelor care conțin procesele verbale, toate contestațiile privitoare la operațiunile electorale ale biroului electoral pentru votul prin corespondență, buletinele de vot prin corespondență nule și cele contestate, precum și lista electorală pentru votul prin corespondență, biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate de către președintele Biroului electoral pentru votul prin corespondență, menționăm că ar fi trebuit avută în vedere corelarea acestora cu prevederile *Legii nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, cadrul general de reglementare în materie. Din analiza *Legii nr. 333/2003* rezultă că „*Paza și protecția sunt activități desfășurate prin forțe și mijloace specifice, în scopul asigurării siguranței obiectivelor, bunurilor și valorilor împotriva oricăror acțiuni ilicite care lezează dreptul de proprietate, existența materială a acestora, precum și a protecției persoanelor împotriva oricăror acte ostile care le pot periclita viața, integritatea fizică sau sănătatea*”, precum și faptul că „*Paza și protecția se realizează prin forțe și mijloace militare sau civile, de către instituțiile specializate ale autorităților administrației publice, sau în regim privat, de către proprietarii sau deținătorii obiectivelor, bunurilor sau valorilor, precum și de către societățile specializate de pază și protecție*”.

În mod similar, menținem observațiile anterioare și în ceea ce privește măsurile propuse la **pct. 42** și **pct. 45** ale inițiativei legislative.

3. Totodată, menționăm faptul că din prevederile care se doresc a fi introduse prin Secțiunea 7 – Votarea prin corespondență – nu rezultă modul în care ajunge alegătorul în posesia documentelor necesare exercitării dreptului de vot prin corespondență pentru cel de-al doilea tur de scrutin. Mai mult, semnalăm că transmiterea către electori a două buletine de vot, în eventualitatea organizării unui tur doi de scrutin pentru Președintele României, generează discuții legate de fraudarea alegerilor și de cheltuielile legate de tipărirea unui număr dublu de vot.

4. Potrivit prevederilor de la **pct. 49** din inițiativa legislativă, la art.66 din *Legea nr. 370/2004*, se propun a fi introduse trei noi alineate, respectiv alin. (8), (9) și (10), dintre care alin.(10) prevede:

”(10) Compania Națională ”Poșta Română”- S.A., Regia Autonomă „Monetăria Statului” și Regia Autonomă ”Monitorul Oficial” achiziționează produsele și serviciile necesare îndeplinirii obligațiilor ce le revin potrivit prezentei legi prin derogare de la prevederile legislației privind achizițiile publice.”

Precizăm că *Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE* prevede, în mod expres și limitativ, excepțiile de la aplicarea prevederilor sale, la articolele 7-12, prevederi care au fost preluate prin art.26-32 din *Legea nr.98/2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare*.

Pe cale de consecință, o derogare de la prevederile *Legii nr.98/2016*, respectiv de la prevederile directivei europene care reglementează domeniul achizițiilor publice, în afara circumstanțelor de încadrare în situațiile de excepție precizate mai sus, excedează dispozițiilor legislației europene, existând riscul declanșării de către Comisia Europeană a unei proceduri în constatarea neîndeplinirii obligațiilor de stat membru împotriva României.

Prin urmare, apreciem necesară eliminarea alin. (10) al art. 66 de la **pct. 49** din inițiativa legislativă, care aduce atingere dispozițiilor legislației achizițiilor publice.

5. De asemenea, Compania Națională „Poșta Română” SA a fost desemnată ca furnizor al serviciilor de tipărire a documentelor necesare exercitării dreptului de vot prin corespondență prin *Legea nr. 288/2015 privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările ulterioare*.

Calendarul de tipărire și transmitere a documentelor necesare exercitării dreptului de vot prin corespondență către alegători, astfel cum a fost prevăzut de dispozițiile art. 12 din *Legea nr. 288/2015* a avut în vedere, în mod imperativ, ca trimiterile poștale conținând votul exprimat să poată fi livrate către biroul electoral pentru votul prin corespondență cu

cel mult 3 zile înainte de data votării, precum și faptul că membrii Parlamentului României sunt aleși într-un singur tur de scrutin.

Potrivit prevederilor art. 54 alin. (1) din *Legea nr. 370/2004*, alegerea Președintelui României se face în două tururi de scrutin, al doilea tur urmând a fi organizat, în condițiile prevăzute la art. 81 alin. (3) din Constituție, la două săptămâni de la primul tur de scrutin, în aceleași secții de votare și circumscripții electorale, sub conducerea operațiunilor electorale.

Analizând propunerea legislativă din perspectiva responsabilităților Compania Națională „Poșta Română” SA, exercitarea dreptului de vot prin corespondență pentru al doilea tur de scrutin în cadrul alegerilor pentru Președintele României ridică probleme în ceea ce privește timpii de circulație ai trimiterilor poștale în cauză.

6. Referitor la documentele necesare exercitării dreptului de vot prin corespondență, facem precizarea că acestea ar trebui să conțină și o declarație pe propria răspundere a alegătorului privind exercitarea în mod liber, direct și secret a dreptului de vot, datată și semnată olograf.

7. Semnalăm și faptul că în cuprinsul inițiativei legislative este menționată eronat denumirea Ministerului Afacerilor Interne, fiind prevăzută denumirea veche, respectiv „*Ministerul Administrației și Internelor*”.

8. De asemenea, apreciem că, în vederea asigurării unei reglementări clare, apreciem necesară definirea noțiunilor utilizate în cuprinsul propunerii legislative („*extrasele de pe listele electorale*”, „*formularele extraselor de pe listele electorale*”, „*formularele listelor electorale suplimentare*” etc.), în vederea respectării dispozițiilor art. 36 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, potrivit cărora actele normative trebuie redactate într-un limbaj care să excludă orice echivoc.

9. Supunem, totodată, atenției și necesitatea punerii în acord a inițiativei legislative cu dispozițiile art. 6 din *Regulamentul UE 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu*

caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

10. Precizăm că aplicarea prevederilor acestei propuneri legislative conduce la influențe financiare suplimentare asupra cheltuielilor bugetului de stat, care nu sunt prezentate în *Expunerea de motive* și, pentru care nu sunt prevăzute sursele de acoperire, potrivit prevederilor art. 15 alin. (1) din *Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare*.

Totodată, potrivit prevederile art. 15 alin. (1) din *Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, republicată, cu modificările ulterioare*, în situația inițierii unor măsuri care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare, este necesar să fie prezentat impactul determinat de aplicarea acestor măsuri asupra cheltuielilor bugetare, precum și ipotezele și metodologia de calcul utilizată.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Parlamentul va decide cu privire la oportunitatea adoptării acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Viorica DĂNCILĂ

PRIM-MINISTRU

Domnului senator **Călin-Constantin-Anton POPESCU-TĂRICEANU**
Președintele Senatului